Raportti

30.9.2026

Kehittämishankkeen loppuraportti

Kuidut käyttöön

Hankenumero:	**294969**
Hankkeen nimi:	**Kuidut käyttöön**
Päärahoittaja:	**Pohjanmaan Elinvoimakeskus**
Rahasto:	**Euroopan maaseuturahasto 2023–2027**
Toimenpide:	**Yhteistyöhankkeet (Älykkäät kylät)**
	Koordinointi- ja aktivointihanke
Päätoteuttaja:	**Lestijärven kunta / Kaustisen seutukunta**
Osatoteuttajat:	**YritysKannus Oy**
	Keskipohjalaiset Kylät ry
Toteutusaika:	**1.9.2024 – 30.9.2026**
Kokonaisrahoitus:	**299 999,99 €**
Hankehenkilöstö:	**Santtu Lehto, Kaustisen seutukunta**
	Jorma Ronkainen, YritysKannus
	Miia Tiilikainen, Keskipohjalaiset kylät

Keskipohjalaiset Kylät KAUSTISEN seutukunta YritysKannus Euroopan unionin osaraholttama

Raportti

30.9.2026

Hankkeen tausta, perustiedot ja tavoitteet

Kuidut käyttöön -hanke toteutettiin 1.9.2024–30.9.2026. Hankkeen päätoteuttajana toimi Kaustisen seutukunta ja osatoteuttajina YritysKannus Oy sekä Keskipohjalaiset Kylät ry. Hankealueena oli Keski-Pohjanmaan maaseutualueet. Euroopan unionin osarahoittaman Älykkäät kylät -yhteistyöhankkeen kokonaisbudjetti oli 299 999,99 euroa. Rahoituksesta 95 prosenttia myönnettiin Pohjanmaan Elinvoimakeskuksen kautta Euroopan maaseuturahastosta. Muu rahoitus muodostui Keski-Pohjanmaan kuntien ja Keskipohjalaiset Kylät ry:n rahoitusosuuksista.

Hanke perustui KASE Smart Countryside: Kuitua kylille -hankkeessa tunnistettuun tarpeeseen varmistaa, että rakennettavat valokuituverkot saadaan kylissä, yhteisöissä, kotitalouksissa ja yrityksissä tosiasiallisesti käyttöön. Toimivat yhteydet tukevat sähköistä asiointia, etätyötä, yritystoimintaa, palvelujen saavutettavuutta, huoltovarmuutta ja varautumista. Kohderyhmiä olivat alueen asukkaat, kyläyhteisöt ja yritykset.

Hankkeen tavoitteet:

- Digitaalisten mahdollisuuksien ymmärryksen lisääminen kyläyhteisöissä ja sitä kautta digitaalisten kehityskohteiden edistäminen sekä yksittäisille ihmisille, yhteisöille että yrityksille
- Uusien digitaalisten ratkaisujen, toimintaympäristöjen, sovellusten, työkalujen, tms. pilotointi erilaisiin kylien, yritysten, yhteisöjen yhteisiin tarpeisiin
- Yhteisöjen ja aktiivisten ihmisten verkostointi, uusien maakunnallisten yhteistyötapojen ja -tahojen rakentaminen, digitaalisten ratkaisujen innovointi, pilotointi ja käyttöönotto
- Valokuituverkon rakentamisen edistäminen hankealueella, maakunnan kattavan valokuituverkon suunnittelu ja investointimahdollisuuksien poluttaminen
- Digisyrjäytymisen ehkäisy osaamista, saavutettavuutta ja motivaatiota vahvistamalla

Hankkeen alkuperäinen toteutusaika päättyi 31.7.2026. Hankkeelle myönnettiin jatkoaika 30.9.2026 asti, mikä mahdollisti suunniteltujen toimenpiteiden ja pilotointien loppuunsaattamisen hankesuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Hankkeen toteuttaminen

Hanketta toteutettiin viiden toisiaan täydentävän työpaketin kautta. Työpaketit muodostivat toteutuksen yhteisen rakenteen, mutta käytännön toimenpiteitä sovitettiin hankkeen aikana kohderyhmiltä tunnistettuihin tarpeisiin:

1. **Tiedottaminen ja viestintä**
2. **Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen**
3. **Digitaalisten taitojen tukeminen**
4. **Yhteisölähtöinen digikehittäminen**
5. **Älykkäät kylät -strategiat**

Kaustisen seutukunta vastasi hankkeen koordinoinnista, hallinnosta, verkosto- ja sidosryhmäyhteistyöstä sekä tietoliikenneyhteyksiin, digiosaamiseen ja yhteisölähtöiseen kehittämiseen liittyvistä toimenpiteistä. Keskipohjalaiset Kylät ry vastasi erityisesti kylien aktivoinnista, neuvonnasta, viestinnästä, Älykäs kylä -toimintamallien kehittämisestä ja tulosten jalkauttamisesta. YritysKannus Oy vastasi maaseudun yritysten toimintaedellytysten ja digitaalisen osaamisen kehittämisestä. Päävastuista huolimatta kaikki hanketoteuttajat osallistuivat yhteistyössä hankkeen kaikkien työpakettien ja toimenpiteiden toteuttamiseen.

Kaikkien toimenpiteiden perustana oli yhteisölähtöisyys. Hankkeen toimet suunniteltiin ja kohdennettiin paikallisesti kyliltä, yhdistyksiltä ja yrityksiltä kerättyjen tarpeiden perusteella.

Aktivointi, viestintä ja verkostoyhteistyö

Hankkeen alkuvaiheessa kartoitettiin alueen kyläyhteisöjä, yrityksiä, yhteistyökumppaneita ja käynnissä olevia kehittämistoimia. Kartoituksen pohjalta käynnistettiin viestintä ja verkostojen kokoaminen sekä tunnistettiin kohderyhmien tarpeita. Hanketta tehtiin tunnetuksi verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa, kuntatiedotteissa, uutiskirjeissä, paikallismedioissa, esitteissä ja suorilla yhteydenotoilla.

Kartoitusta ja verkostojen kokoamista jatkettiin Älykäs kylä -tapahtumissa, jotka toivat yhteen alueen yhdistyksiä, yrityksiä, asukkaita ja kehittämistoimijoita. Tapahtumissa lisättiin tietoa

digitalisaation ja älykkään kyläkehittämisen mahdollisuuksista, tunnistettiin paikallisia tarpeita ja kehittämisideoita sekä esiteltiin käytännön ratkaisuja. Samalla vahvistettiin toimijoiden välistä yhteistyötä ja koottiin lähtökohtia myöhemmille kyläilloille, työpajoille, neuvonnalle ja paikallisille kokeiluille.

Ensimmäinen alueellinen Älykäs kylä -tapahtuma järjestettiin Halsuan Ylikylässä yhteistyössä Ylikylän kyläyhdistyksen kanssa. Tilaisuuteen osallistui yhdeksän yhdistystoimijaa ja neljä paikallista yritystä. Tapahtumassa vieraili lähes 60 henkilöä. Perhossa järjestettyyn vastaavaan tapahtumaan osallistui kymmenen yhdistystä ja viisi yritystä, mutta muita vierailijoita oli vähän. Tapahtumat vahvistivat yhdistysten keskinäistä verkostoitumista ja toivat hankkeelle uusia paikallisia kontakteja. Kokemusten perusteella toimintaa suunnattiin jatkossa kuntien, yhdistysten, yrittäjäjärjestöjen ja muiden verkostojen vakiintuneisiin tilaisuuksiin, joissa kohderyhmät tavoitettiin tehokkaammin.

Aktivointi, viestintä ja verkostoyhteistyö muodostivat perustan hankkeen käytännön toteutukselle. Niiden kautta tunnistetut tarpeet ohjasivat kyläiltojen, työpajojen, digituen, tietoliikenneyhteyksien kehittämisen, yritysvalmennusten ja paikallisten kokeilujen sisältöjä.

Kyläillat, työpajat ja yhteisölähtöinen kehittäminen

Kylissä järjestettiin paikallisiin tarpeisiin perustuvia kyläiltoja, työpajoja, digikahviloita ja henkilökohtaista neuvontaa. Matalan kynnyksen tilaisuuksissa kartoitettiin yhteisöjen vahvuuksia ja haasteita sekä tunnistettiin tietoliikenneyhteyksiin, digitukeen ja muuhun paikalliseen kehittämiseen liittyviä tarpeita.

Tilaisuuksia järjestettiin eri puolilla hankealuetta yhteistyössä paikallisten kyläyhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Keskusteluissa käsiteltiin tietoliikenneyhteyksiä, kyläradioita ja varaviestintää, kylätalojen digilaitteita, yhteisiä etätyö- ja asiointitiloja, verkkosivuja, digitaalista näkyvyyttä, digitukea sekä sähköisiin palveluihin osallistumista. Tunnistettujen tarpeiden perusteella hankkeessa annettiin jatkoneuvontaa, käynnistettiin selvityksiä ja ohjattiin yhteisöjä sopivien rahoitusmahdollisuuksien piiriin.

Toimintamalli vahvisti kylien omaehtoista kehittämistä ja auttoi muuttamaan paikalliset tarpeet konkreettisiksi jatkotoimiksi. Hankkeen tehtävänä ei ollut tarjota valmiita ratkaisuja, vaan tukea yhteisöjä tarpeiden määrittelyssä, sopivien etenemistapojen löytämisessä ja yhteistyön käynnistämisessä.

Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen

Hankkeessa kartoitettiin kylien yhteysongelmia, valokuitukiinnostusta ja verkkojen laajentamismahdollisuuksia. Asukkailta ja yhteisöiltä kerätyt havainnot koottiin alueelliseksi tilannekuvaksi ja välitettiin verkko-operaattoreille, kunnille ja muille yhteyksien kehittämiseen osallistuville tahoille. Näin paikalliset tarpeet voitiin yhdistää verkkojen suunnitteluun, jatkoselvityksiin ja mahdollisten investointien valmisteluun.

Hankkeessa edistettiin valokuituverkon laajentamiseen liittyviä paikallisia selvityksiä sekä tuettiin kylien, kuntien ja verkko-operaattoreiden välistä tiedonkulkua. Työ täydensi hankealueella toteutettavia laajakaista- ja kyläverkkoinvestointeja, joissa verkkoa rakennettiin tai laajennettiin eri puolilla paikallisten tarpeiden ja kysynnän perusteella.

Hankkeen rooli valokuiturakentamisen edistämisessä painottui paikallisten tarpeiden kokoamiseen, jatkoselvitysten käynnistämiseen, toimijoiden yhdistämiseen sekä suunnittelun ja investointien valmistelun tukemiseen. Varsinaiset verkkoinvestoinnit toteutettiin erillisissä investointihankkeissa ja verkko-operaattoreiden toimesta.

Maaseudun heikkojen puhelin- ja internetyhteyksien parantamista edistettiin myös kokoamalla tietoa yhteysongelmista ja välittämällä se kunnille, verkko-operaattoreille ja muille keskeisille tahoille. Tavoitteena oli tuoda ongelmat näkyviksi, edistää niiden järjestelmällistä selvittämistä ja vahvistaa alueen yhteistä edunvalvontaa toimivien tietoliikenneyhteyksien puolesta.

Yhteistyössä alueen kuntien kanssa toteutettiin myös ”Kun netti ei toimi ja puhelu pätkii – tiedätkö oikeutesi?” -viestintäkampanja. Kampanja kertoi asukkaiden ja yritysten oikeudesta toimivaan puhelinliittymään ja perustasoiseen internetyhteyteen sekä antoi käytännön ohjeita yhteysongelmien selvittämiseen.

Digiosaaminen, digituki ja digiturva

Digitaalisten taitojen tukemisessa painotettiin käytännönläheistä ja helposti saavutettavaa neuvontaa. Hankkeessa järjestettiin digikahviloita, päivystyksiä, tietoiskuja, etäkoulutuksia ja henkilökohtaista digitukea. Keskeisiä aiheita olivat sähköinen asiointi, laitteiden ja verkkopalvelujen käyttö, vahva tunnistautuminen, tekoäly sekä sosiaalinen media. Digiturva nousi toistuvasti esiin eri toimintamuodoissa, erityisesti verkkohuijauksiin, salasanoihin, tunnistautumiseen, ohjelmistopäivityksiin ja turvalliseen asiointiin liittyvissä kysymyksissä.

Hanke osallistui keskipohjalaiseen kyläturvallisuusiltaan digiturvateemalla. Työpajassa käsiteltiin ajankohtaisia digiturvariskejä ja niiden yhteyttä kylien turvallisuuteen, varautumiseen ja digitaalisten palvelujen käyttöön. Keskusteluissa digiturva koettiin tärkeäksi osaksi kaikkien arkea, ja alueelle toivottiin lisää aiheeseen liittyvää koulutusta. Tilaisuus vahvisti hankkeen havaintoa siitä, että digiturvaa on tarkoituksenmukaista käsitellä osana kyläturvallisuutta.

Digiturvan tarkistuslista toimi hankkeen koulutuksissa, neuvonnassa ja keskusteluissa käytännön työvälineenä lähes koko hankekauden ajan. Sen avulla osallistujat arvioivat salasanoihin, monivaiheiseen tunnistautumiseen, ohjelmistopäivityksiin, varmuuskopiointiin ja huijausviestien tunnistamiseen liittyviä turvallisuuskäytäntöjään. Tarkistuslista mahdollisti digiturva-asioiden käsittelyn myös niissä tilaisuuksissa, joiden pääteemana oli jokin muu digitaaliseen arkeen liittyvä aihe.

Hankkeessa tunnistettiin, että voimassa olevan henkilöllisyystodistuksen puuttuminen esti osaa asukkaista käyttämästä vahvaa tunnistautumista edellyttäviä sähköisiä palveluja. Tähän tarpeeseen vastattiin järjestämällä Vetelissä pop-up passikuvaustapahtuma yhteistyössä kunnan ja paikallisen valokuvausliikkeen kanssa. Tapahtumaan osallistujat saivat passi- tai henkilökorttikuvan sekä neuvontaa hakemuksen tekemiseen. Osa tapahtuman kävijöistä saivat hakemuksensa vireille heti tapahtuman aikana. Toimenpide vahvisti digitaalista osallisuutta puuttumalla sähköisen asioinnin taustalla olevaan juurisyyhyn yksittäisen palvelun käyttöopastuksen sijasta.

Edellä kuvatut toimenpiteet osoittivat, että digitukea tarvitaan sekä arjen käytännön kysymyksiin että sähköisen asioinnin esteiden ratkaisemiseen. Hankkeessa arvioitiin tämän perusteella myös sitä, millainen toimintamalli voisi turvata tuen jatkuvuuden hankekauden jälkeen.

Hankesuunnitelmassa digituki perustui kylien vapaaehtoisten digitutoreiden toimintaan, mutta mallia ei saatu vakiinnutettua suunnitellusti. Kyläyhdistysten rajalliset vapaaehtoisresurssit eivät mahdollistaneet uuden pysyvän vastuuroolin perustamista. Tämän vuoksi toimintaa mukautettiin järjestämällä kaikille avoimia digikahviloita ja kohdennettua digineuvontaa. Kokemus osoitti, että jatkuva digituki edellyttää koordinoivaa tahoa, säännöllisiä matalan kynnyksen palveluja ja yhteistyötä olemassa olevien paikallisten toimintojen kanssa; sitä ei voida rakentaa yksinomaan vapaaehtoisten varaan.

Yritysten digitalisaation kehittäminen

Yritysten tarpeita tunnistettiin vierailemalla alueen yrittäjäkahveilla, yrittäjäyhdistysten tilaisuuksissa, tapahtumissa ja suorissa yhteydenotoissa. Havaintojen perusteella yrityksille tarjottiin käytännön tukea digitaalisen näkyvyyden, markkinoinnin, myynnin ja arjen työvälineiden kehittämiseen.

Tarpeiden perusteella järjestettiin kaksi webinaarisarjaa sekä täydentäviä tietoiskuja. Sisällöissä käsiteltiin muun muassa tekoälyn käytännön hyödyntämistä, sosiaalista mediaa, verkkokaupan käynnistämistä, tekoälyavusteista kuvatuotantoa ja digitaalista markkinointia. Etätoteutus mahdollisti osallistumisen eri puolilta maakuntaa. Koulutuksista tuotettiin tallenteita, oppaita ja muuta myöhemmin hyödynnettävää aineistoa. Yleisten koulutusten lisäksi yrityksille tarjottiin pienryhmämuotoista valmennusta, jossa digitaalisia ratkaisuja vietiin käytäntöön vaiheittain.

Neljän tapaamisen verkkokauppatyöpajasarjaan osallistui kuusi yrittäjää. Työpajoissa edettiin verkkokaupan suunnittelusta ja alustan valinnasta tuotteiden esittämiseen, maksamiseen, toimituksiin ja markkinointiin. Sarjan päättyessä yksi verkkokauppa oli avattu ja vähintään kaksi muuta oli valmistelussa. Tulos osoitti, että pienryhmässä toteutettu, usean tapaamisen valmennus ja yrityskohtainen tuki auttoivat viemään digitaalisia ratkaisuja käytäntöön.

Yritysten kehittämisessä toimivaksi malliksi osoittautui tarpeiden kartoituksen, helposti saavutettavien verkkokoulutusten ja käytännön käyttöönottoa tukevan valmennuksen yhdistäminen. Eri tukimuodot täydensivät toisiaan ja mahdollistivat etenemisen tiedon lisäämisestä konkreettisiin muutoksiin yritysten toiminnassa.

Digitaaliset välineet ja paikalliset ratkaisut

Hankkeessa tuettiin yhteisöjä ottamaan käyttöön paikallisiin tarpeisiin soveltuvia digitaalisia välineitä ja ratkaisuja. Toimenpiteillä parannettiin osallistumismahdollisuuksia, vahvistettiin viestintä- ja varautumisvalmiuksia sekä lisättiin kylien ja paikallisten kohteiden digitaalista näkyvyyttä.

Hankkeessa tuettiin kyläyhdistyksiä ja muita paikallisia toimijoita digilaitteiden tarpeiden määrittelyssä, laitevertailuissa, pienhankkeiden valmistelussa ja rahoitusvaihtoehtojen selvittämisessä. Hankitut kokouskamerat, tietokoneet, näytöt ja äänentoistolaitteet jäivät yhteiskäyttöön kylien tiloihin, joissa niitä voidaan hyödyntää etäkokouksissa, webinaareissa, digikahviloissa, koulutuksissa ja sähköisessä asioinnissa.

Kylien ja yhdistysten kanssa käydyt varautumiskeskustelut johtivat kyläradioverkoston laajentamiseen hankealueella. Yhdistykset hankkivat radioita ja liittyivät osaksi Keski-Pohjanmaalla kehitettävää varaviestintäverkostoa. Ratkaisu vahvisti kylien keskinäistä yhteydenpitoa ja viestintävalmiutta tilanteissa, joissa tavanomaiset puhelin- ja internetyhteydet eivät ole käytettävissä.

Hankkeessa parannettiin paikallisten kohteiden digitaalista löydettävyyttä tuottamalla kuva-aineistoa ja julkaisemalla niitä karttapalveluissa. Palveluihin lisätty aineisto mahdollistaa kylätaloihin, luontokohteisiin ja muihin paikallisiin palveluihin tutustumisen ennakkoon myös hankkeen päättymisen jälkeen. Toteutus osoitti, että älykäs kylä -kehittäminen voi perustua myös pienimuotoisiin ja nopeasti toteutettaviin ratkaisuihin, jotka eivät edellytä suuria investointeja.

Paikallisissa ratkaisuissa keskeiseksi osoittautui yhteisön oman tarpeen yhdistäminen sopivaan teknologiaan, rahoitukseen ja yhteistyökumppaneihin. Hankkeen tuki auttoi yhteisöjä etenemään tarpeen tunnistamisesta hankintaan ja käyttöönottoon. Ratkaisujen jatkuvuutta tukee se, että laitteet ja toimintamallit jäivät paikallisten toimijoiden hallintaan ja yhteiseen käyttöön.

Älykäs kylä -toimintakortit

Hankesuunnitelmassa tavoitteena oli laatia älykkäitä kylästrategioita. Kylien kanssa tehdyn kehittämistyön aikana havaittiin, että laaja strategiatasoinen lähestymistapa jäi vaikeasti hahmotettavaksi

ja etäiseksi käytännön toiminnasta. Tavoite toteutettiin siksi Älykäs kylä -toimintakortteina, jotka muuttavat hankkeessa tunnistetut tarpeet, kokeillut ratkaisut ja saadut kokemukset selkeiksi ja sovellettaviksi etenemismalleiksi.

Hankkeessa laadittiin viisi toimintakorttia. Ne käsittelevät toimivia tietoliikenneyhteyksiä, yhteisöllisen etätyötilan perustamista ja kehittämistä, passikuvauspäivän järjestämistä, kylän digimarkkinointia sekä digilaitteiden hankintaa ja rahoitusmahdollisuuksia. Jokainen kortti kokoaa ratkaisun toteutusvaiheet, tarvittavat yhteistyötahot ja keskeiset huomioitavat asiat helposti sovellettavaan muotoon. Kortteja voidaan käyttää kylien kehittämistyön suunnittelussa ja vastaavien ratkaisujen toteuttamisessa myös muualla.

Tulokset

Hankkeen aikana järjestettiin 68 tilaisuutta, joihin osallistui yhteensä yli 1 000 henkilöä. Toimintamuotoja olivat kyläillat, työpajat, digikahvilat, henkilökohtainen digineuvonta, webinaarit, koulutukset ja yleisötapahtumat. Hankkeen toimintaan osallistui 64 yhdistystä ja 83 yritystä.

Määrällisten tulosten lisäksi hankkeessa syntyi uusia yhteistyösuhteita kylien, kuntien, yritysten, verkko-operaattoreiden, digitukitoimijoiden ja kehittämisorganisaatioiden välille. Kylien tarpeita saatiin välitettyä verkonrakentajille ja rahoittajille. Yhteisöt käynnistivät digilaitehankintoja, digitaalisen näkyvyyden parantamista, varaviestinnän kehittämistä ja valokuituverkon suunnittelua. Yritykset ottivat käyttöön uusia digitaalisen markkinoinnin, tekoälyn ja verkkokaupan ratkaisuja.

Hankkeen aktivoinnin, neuvonnan ja yhteistyön tuloksena käynnistyi seuraavia liitännäishankkeita:

- KaseNet Oy: Tilkkutäkki kyläverkot -laajakaistahanke (356020)
- Osuuskunta Keskikaista: Eskolan kuituverkko (356538)
- Yli-Lesti-seura ry: Yli-Lestin digilaitteet (340454)
- Väliviirteen kyläyhdistys ry: Väliviirteen kylätalon laitehankinnat (366237)
- Eläkeliiton Halsuan yhdistys ry: Digilaitteiden hankinta (383459)
- Perhon Seurojentaloyhdistys ry: Perhon kyläradioasemat (356776)

Vaikutukset

Hankkeessa mukana olleille toimijoille tehtiin kysely hankkeen vaikutuksista. Kyselyn perusteella hanke lisäsi tietoisuutta digitaalisten ratkaisujen mahdollisuuksista, vahvisti digitaalisten palvelujen hyödyntämiseen liittyvää osaamista sekä tuki kylien, yhdistysten ja yritysten kehittämistyötä. Erityisen merkittävää on, että kaikki kyselyyn vastanneet arvioivat hankkeen tulosten tuottavan hyötyä myös hankkeen päättymisen jälkeen.

Hankkeen konkreettisina vaikutuksina kyliin ja yhdistyksiin hankittiin yhteiskäyttöisiä digilaitteita, lisättiin verkkonäkyvyyttä, kehitettiin digitaalisia toimintatapoja sekä tuettiin osallistumista etätilaisuuksiin ja verkostoihin. Yrityksissä vaikutukset näkyivät muun muassa verkkokauppojen käynnistymisenä, verkkosivujen kehittämisenä, tietoturvan parantumisena sekä tekoälyn ja muiden digitaalisten työkalujen hyödyntämisen lisääntymisenä.

Hankkeen pidemmän aikavälin vaikuttavuus ulottuu yksittäisiä toimenpiteitä laajemmin aluekehitykseen. Digiosaamisen vahvistuminen, toimivien tietoliikenneyhteyksien edistäminen sekä yhteisöjen paremmat valmiudet hyödyntää digitaalisia ratkaisuja tukevat alueen elinvoimaa, saavutettavuutta ja muutoskestävyyttä. Hankkeen aikana syntyneet verkostot, yhteistyömallit ja käytännön toimintatavat jäävät alueen toimijoiden hyödynnettäviksi myös hankkeen päättymisen jälkeen. Kyselyvastauksissa tätä pidemmän aikavälin vaikuttavuutta ilmensivät erityisesti yhteistyön lisääntyminen, yhteisöllinen oppiminen ja uusien kehittämisverkostojen syntyminen.

Merkittävä vaikutus on ollut myös hankkeen toteuttajien ja yhteistyökumppaneiden osaamisen vahvistuminen. Hanke on lisännyt ymmärrystä maaseutualueiden digitaalisista kehittämistarpeista sekä luonut valmiuksia yhteisten kehittämistoimien suunnitteluun. Tämä vahvistaa alueen kykyä valmistella uusia hankkeita ja vastata tulevaisuuden kehittämishaasteisiin.

Hankkeen aikana tunnistettiin myös jatkokehittämisen tarpeita. Kyselyvastauksissa nousivat esiin jatkuvan digituen tarve, digiosaamisen ylläpitäminen, tekoälyn käytännön hyödyntäminen, kylien yhteisten digilaitteiden ylläpito sekä valokuituverkkojen laajentaminen vielä kattamattomille alueille. Lisäksi hankkeessa laaditut Älykäs kylä -toimintakortit tarjoavat pohjan uusille kehittämispoluille ja kyläläh töisille kokeiluille. Hankkeen aikana on myös tunnistettu mahdollisuuksia jatkaa

kehittämistä esimerkiksi älykkäiden kylien, digitaalisen osallisuuden, kylien varautumisen ja huoltovarmuuden sekä mikroyritysten digitalisaation teemoissa.

Kokonaisuutena hankkeen tulokset ja kyselyhavainnot osoittavat, että Kuidut käyttöön -hanke on parantanut digitaalisten ratkaisujen hyödyntämismahdollisuuksia sekä vahvistanut paikallisten yhteisöjen osaamista ja toimintakykyä. Hankkeen vaikuttavuus perustuu siihen, että syntyneet valmiudet, verkostot, yhteistyömallit ja käytännön ratkaisut tukevat digitaalisen kehittämisen jatkumista Keski-Pohjanmaan maaseutualueilla myös hankekauden jälkeen.

Toteutuksen arviointi ja opit

Hankkeen vahvuutena oli kyky mukauttaa toimintaa palautteen ja kysynnän perusteella. Erillisten suurten tapahtumien sijasta toimintaa vietiin olemassa oleviin tilaisuuksiin ja suoraan kyliin. Näin tavoitettiin osallistujia tehokkaammin ja vältettiin kilpailu paikallisten tapahtumien kanssa.

Kylien tilanteet ja vapaaehtoisresurssit vaihtelivat huomattavasti. Kokemus digitutor-toiminnasta osoitti, että vapaaehtoisuuteen perustuvan uuden palvelun käynnistäminen vaatii pitkäjänteistä koordinointia, selkeää tukirakennetta ja riittävää määrää sitoutuneita henkilöitä. Jatkossa digitukea kannattaa toteuttaa alueellisten toimijoiden yhteistyönä ja yhdistää se kylissä jo olemassa olevaan toimintaan.

Yrityskoulutuksissa pienryhmät, tehtäväkohtainen sparraus ja useamman tapaamisen kokonaisuudet johtivat parhaiten käytännön muutoksiin. Myös kylien kehittämisessä konkreettinen toimintakortti osoittautui helpommin omaksuttavaksi työkaluksi kuin laaja strategia.

Tulosten jatkuvuus

Hankkeen materiaalit, oppaat, webinaaritallenteet ja Älykäs kylä -toimintakortit kootaan Keskipohjalaiset Kylät ry:n verkkosivuille. Keskipohjalaiset Kylät ry jatkaa yhteistyötä kyläyhdistysten kanssa ja voi hyödyntää materiaaleja neuvonnassa ja uusien kehittämistoimien valmistelussa.

Raportti

30.9.2026

Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen jatkuu verkko-operaattoreiden, kuntien, kylien ja erillisten investointihankkeiden yhteistyönä. Hankkeessa käynnistetyt kylien digilaite-, varaviestintä-, näkyvyys- ja tilaratkaisut jäävät paikallisten yhteisöjen vastuulle ja käyttöön. Yrityksille tuotetut koulutusmateriaalit ja toimintamallit ovat hyödynnettävissä myös hankkeen päättymisen jälkeen.

Hanke muodosti maakunnallisen yhteistyöalustan, jonka kautta digitaaliseen osallisuuteen, tietoliikenneyhteyksiin, kylien kehittämiseen ja yritysten digitalisaatioon liittyviä tarpeita voidaan jatkossakin tunnistaa ja viedä eteenpäin. Tulokset tukevat Keski-Pohjanmaan maaseutualueiden elinvoimaa ja hyvän elämän edellytyksiä myös hankekauden jälkeen.

Kaustisella 30.9.2026

Santtu Lehto
Kaustisen seutukunta

Jorma Ronkainen
YritysKannus Oy

Miia Tiilikainen
Keskipohjalaiset kylät ry

Euroopan unionin osaraholttama